

מאי 2020

שיטות עבודה מומלצות (best practices) לבניית תכניות "ציות פנימי" (Internal Compliance Programs) בקרב חברות מייצאות - לפיקוח על מוצרים, טכנולוגיות וידע דו-שימושיים

לכל מדינה המשתתפת או מצייתת להסדרי הפיקוח הבינלאומיים על סחר במוצרים ושירותים דו-שימושיים, יש מערכת לפיקוח ובקרה על הסחר הבינ"ל שלה. ישראל אינה חברה בהסדרי הפיקוח הבינ"ל אך מצייתת להסדרים אלו (הסדרי "NSG", "אוסנאר - WA", "AG", "CWC"). האגף לפיקוח על היצוא הדו-שימושי והאב"כ במנהל לסחר חוץ במשרד התעשייה והכלכלה פועל כרשות המוסמכת למתן רישיונות יצוא למוצרים דו-שימושיים (דו"ש) ליצואנים המייצאים מוצרים אלה, מתוקף צו היבוא והיצוא (פיקוח על יצוא טובין, שירותים וטכנולוגיה דו-שימושיים), התשס"ו-2006. וצו היבוא והיצוא צו היבוא והיצוא (פיקוח על יצוא בתחום הכימי, הביולוגי והגרעיני), תשס"ד-2004 כדי לסייע ליצואנים לעמוד בדרישות החוק ולקבל רישיונות לייצוא דו-שימושי מהאגף לפיקוח, ממליץ האגף לבנות בכל חברה יצואנית הנדרשת לרישיונות ייצוא דו"ש - מנגנון לציות פנימי ע"י אימוץ "תכנית לציות פנימי (ICP – Internal Compliance Program)" בארגון.

בהתאם לכך, ממליצה הרשות המוסמכת לשלב את העקרונות הבאים, בהתאם לצורך, ובהתאם לגודלה ולאופייה של החברה היצואנית, בפיתוח "תכנית לציות פנימי" (ICP) בחברה היצואנית.

המלצות למרכיבי תכניות ציות פנימי (ICP) בחברה המייצאת – לפיקוח על יצוא מוצרים דו"ש

1. מינוי "קצין ראשי לציות פנימי" (CECO - Chief Executive Compliance Officer) והקמת יחידת פיקוח על היצוא:

מינוי בכתב של נציג בכיר בארגון, שהוא המנכ"ל, או נציג מטעמו אשר מונה על ידו לתפקיד קצין ציות פנימי ראשי בחברה. מכיוון שלמינוי כזה יש היבטים משפטיים, אנו ממליצים שהמינוי יבוצע ע"י המחלקה המשפטית בחברה היצואנית. קצין הציות הפנימי הראשי יהיה אחראי לניהול מכלול היבטי הפיקוח על היצוא והציות הפנימי בחברה, לרבות:

- היכרות מעמיקה עם הדינים שחלים בנושא זה (ישראליים וזרים במידת הצורך);
- גזירת משמעויות הפיקוח על היצוא והחלתן על החברה היצואנית, והבנת אחריותה המעשית המשתמעת כתוצאה מתחולה זו בפני החוק, לרבות חובתה לציית לכלל הדינים והתקנות שחלים בעניין זה;

- דיון וקבלת החלטות מושכלת בהקשרי הפיקוח על היצוא והטמעתן בניהול התפעולי השוטף של החברה, בעיקר בתהליכי הייצור, השיווק הבינ"ל והיצוא (בהיבט הלוגיסטי);
- **בהתאם לצורך וכן בהתאם לגודלה ולרמת פעילותה המסחרית של החברה היצואנית:** ייסוד יחידה ארגונית בתוך החברה העוסקת בפיקוח על היצוא, ומינוי קצין פיקוח על היצוא העומד בראשה, האחראי ליישומה השוטף של תכנית הציות הפנימי בחברה;
- חיבור נהלים וכללים לציות פנימי המוכתבים מגודלה ומאופייה של החברה, ומבטיחים את התנהלותה החלקה של החברה בנושא הפיקוח על היצוא;
- עריכת הדרכות פנימיות לכלל העובדים בנוגע להליכי תפעול היצוא של מוצרים מפוקחים ונהלי הציות הפנימי לפחות אחת לשנה, ובהשתתפותו, לפחות אחת לשנה, של הקצין הראשי לציות פנימי בארגון.
- קצין הפיקוח על היצוא, במידה שקיים, ידווח לקצין הציות הפנימי הראשי; קצין הציות הפנימי הראשי ידווח ישירות למנכ"ל.

2. הדרכה

הדרכת כל העובדים בחברה היצואנית, מרמת המנכ"ל ומטה, בדבר הפיקוח על היצוא וכלל הסוגיות הקשורות בנושא. הדרכה זו צריכה להיות על בסיס קבוע, המלצתנו היא לפחות פעם בשנה, ולכלול את עקרונות הפיקוח וכן עדכונים וחדושים בתחום. ראה גם את החקיקה בנושא :

[צו היבוא והיצוא \(פיקוח על יצוא טובין, שירותים וטכנולוגיה דו-שימושיים\), תשס"ו-2006.](#)

3. נהלים פנימיים

חיבור נהלים פנימיים אשר יחייבו את החברה בתחומי הפיקוח על היצוא והציות הפנימי. על הנהלים להיות ברורים ובכתב, ועל דעת מנכ"ל החברה. הנהלים יתייחסו להיבטים תפעוליים ותהליכיים שונים בתוך החברה, ותכליתם התמודדות מסודרת וקפדנית בנושא הפיקוח על היצוא (זיהוי מבעוד מועד של מוצרים מפוקחים, הבנת הדרישות לגביהם, מניעת אפשרות לייצוא של מוצרים מפוקחים ללא רישיון, בדיקת רשימות שחורות וכו').

4. סיווג עצמי

יצירת הליך מסודר וקפדני של סיווג מוצרים, ידע או טכנולוגיה בחברה היצואנית שמטרתו – בדיקה האם המוצרים, הידע או הטכנולוגיה שברשות החברה נמצאים ברשימות הפיקוח השונות, ואם כן, מהו הסיווג הנכון.

ראה באתר : [קבלת רישיון יצוא טובין, שירותים וטכנולוגיה דו-שימושיים](#)

5. אישור עסקאות ייצוא

סינון ואישור של עסקאות ייצוא, עפ"י התאמתן במדויק לדרישות החוק ורישיונות הייצוא הדו"ש הניתנים לחברה לפני ביצוע המשלוחים. מטרת התהליך לקבוע אם הטובין ו/או השירות ו/או הטכנולוגיות בחברה הייצואנית, דורשים רישיון ייצוא עקב הופעתם ברשימות פיקוח רלוונטיות ולהגיש בקשות לרישיון עם מסמכיהן הרלוונטיים במידה ונדרש רישיון ייצוא.

6. בדיקת "שימוש סופי" (End Use) ו"לקוחות סופיים" (End Users)

- במידה שהמוצרים המיוצאים ע"י החברה הם מפוקחים - בדיקה קפדנית של אופני השימוש הסופי של הטובין המיוצאים ע"י החברה ופרטי הלקוחות הסופיים האמורים להשתמש בטובין אלה.
- "הכר את הלקוח שלך" - (KYC – Know Your Customer) - בדיקה אם הלקוח מופיע ב"רשימות הסנקציות" השונות שאליהן ישראל מחוייבת ; בדיקת אמינות הלקוח ממקורות גלויים; הבנת השימוש המיועד למוצר המיוצא והמשתמש הסופי במוצר ככל שניתן.

7. מעקב אחר הדינים והרשימות

- ביצוע מעקב פעיל אחר הדינים הרלוונטיים בישראל ובמידת הרלוונטיות - גם דינים זרים, ואחר הרשימות המפורסמות תחת דינים והסדרים אלה, ומשתנות לעיתים קבועות.
- יצירת מנגנונים לוודא עמידה בדרישות הדינים השונים, לרבות עמידה בדרישות אחסנה של מוצרים מפוקחים מיובאים (במידה שיש כאלה) ודרישות אחרות מהחברה בהקשר למוצרים מפוקחים.

8. השתתפות בהדרכות הרשות המוסמכת

השתתפות בהדרכה אחת בשנה לפחות, אשר תיערך על ידי הרשות המוסמכת.

9. ארכיון מסמכים

תיעוד ושמירה בעותקים קשיחים של כל המסמכים הנוצרים בעת ביצוע משלוחים של ייצוא מוצרים מפוקחים: רישיונות הייצוא, חשבוניות, רשימוני ייצוא, שטרי מטען, תצהיר ייצוא וכו' לפרק זמן של 7 שנים.

* *

בבואה לבחון בקשות חדשות לרישיונות או ביטול רישיונות קיימים (במקרה של עבירה), הרשות המוסמכת תיקח בחשבון פיתוח ויישום "תכניות ציות פנימי" (ICP) בחברות הייצואניות.

בנוסף, הרשות המוסמכת מעודדת את החברות הייצואניות להגיש לבחינתה ובדיקתה את "תכניות הציות הפנימי" (ICP) שהן מכינות. קיומן של תכניות אלה, הגם שאינו נדרש עפ"י הדינים

הרלוונטיים, ייבדק במפגשים או בביקורי פיקוח הנערכים בחברות באופן סדיר ביוזמת הרשות המוסמכת, ובהם תינתן הערכה כללית למידת ציות החברה היצואנית לחוקים ולתקנות הפיקוח על הייצוא.